

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Sähköposti OKM/OPH 11.1.2017 ja NEET-virkamiesryhmän muistio 20.1.2017

Läpäisyn edistäminen ammatillisessa peruskoulutuksessa

Tiivistelmä

Hallitusohjelman mukaisesti koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää pyritään vähentämään ja syrjäytymistä ehkäisemään eri hallinnonalojen yhteisellä ohjelmalla (NEET-ryhmä, Neither in Education nor in Employment or Training). Tässä selvityksessä kuvataan toimeksiannon mukaisesti **missä, miten ja miksi on onnistuttu ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen vähentämisessä ja läpäisyn tehostamisessa. Keskeiset toimet ja huomiot on merkitty lihavoidulla tekstillä.**

Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on kehittää opiskelijoiden ammatillista osaamista ja ohjata heidät työelämään tai jatkokoulutukseen. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää koulutuksen keskeyttämisen ehkäisemistä. Koulutuksen järjestäjien keskeyttämisluvut vaihtelevat 2,3 % - 19,6 % välillä vuosien 2013 - 2014 seurannan mukaan. Koulutuksen järjestäjät, jotka ovat tehokkaasti edistäneet läpäisyä, ovat saaneet keskeyttämistason noin 5 %:iin. **Kehittämisesursseja tulisi kohdentaa koulutuksen järjestäjille, joilla keskeyttämistase on selkeästi tämän rajan yli.**

Läpäisyhankkeiden tulosten mukaan yksittäiset toimenpiteet eivät ratkaise keskeyttämisen vähentämistä, vaan läpäisyn näkökulma tulee sisällyttää koulutuksen järjestäjän strategiaan, tavoitteisiin ja ohjausjärjestelmiin eli **koulutuksen järjestäjän tulee panostaa läpäisyn ja opiskeluhuollon systemaattiseen johtamiseen (kuva 1).**

OSAAMISPERUSTEISUUS	
<ul style="list-style-type: none"> • OPISKELIJAN OSAAMISEN KEHITTÄMINEN • KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN OSAAMISEN KEHITTÄMINEN 	
1. STRATEGIAAN JA VUOSISUUNNITELMAAN SISÄLTYY LÄPÄISYN JA OPISKELUHUOLLON TAVOITTEELLINEN JOHTAMINEN	2. KESKEYTTÄMISEN EHKÄISYYN VAIKUTTAVAT TOIMENPITEET TOTEUTUVAT KAIKILLA ORGANISAATIO TASOILLA
3. OPISKELIJOIDEN OHJAAMINEN YKSILÖLLISILLÄ, TYÖVALTAISILLA OPINTOPOLUILLA	4. VARMISTETAAN OHJAUSHENKILÖSTÖN OSAAMINEN JA OHJAUKSEN SISÄLTYMINEN TOIMENKUVAN OSAKSI
5. OPISKELIJAHALLINTOJÄRJESTELMÄÄ KÄYTETÄÄN SYSTEMAATTISESTI: TIEDOLLA JOHTAMINEN JA OPISKELIJALÄHTÖINEN OHJAAMINEN	6. OHJAUKSEEN OSALLISTUVAT: NOPEA PUUTTUMINEN, JATKOPOLUTUS, YHTEISTYÖ SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON YMS KANSSA
7. NIVELVAIHEOHJAUS JA -YHTEISTYÖ	
<ul style="list-style-type: none"> • SIIRTYMINEN PERUSOPETUKSESTA AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN • AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN KIINNITTÄMINEN, RYHMÄITYMINEN • TYÖELÄMÄÄN SIOITTUMINEN TAI JATKO-OPINNOT 	

Kuva 1. Koulutuksen järjestäjän toimet keskeyttämisten vähentämiseksi

Eri kouluasteiden ja työelämän kanssa tehdyllä yhteistyöllä vaikutetaan siirtymien onnistumiseen. **Tarvittaessa opiskelijan ohjausta toteutetaan ja hyvinvoinnista huolehditaan yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.**

Osana ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa Opetushallituksella on mahdollisuus konsultoida ja tukea erityisesti niitä koulutuksen järjestäjiä, joiden keskeyttämisaste on merkittävästi yli valtakunnallisen keskiarvon.

1. Opetushallituksen rahoittama kehittäminen läpäisyn edistämiseksi

Hallitusohjelman tavoitteena on vähentää koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää (NEET-ryhmä, Neither in Education nor in Employment or Training) ja ehkäistä syrjäytymistä. Tarkoituksena on käynnistää eri hallinnonalojen yhteinen ohjelma tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman laatimiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Opetushallitukselta selvitystä siitä, millä käytännön toimilla ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat onnistuneet vähentämään ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämistä.

Opetushallituksen rahoittamissa hankkeissa on vuosien ajan kehitetty ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyn tehostamista. Koulutuksen läpäisyyn liittyy koulutuksen keskeyttämisen näkökulma. Hankkeissa on testattu ja mallinnettu keskeyttämisen vähentämiseen ja läpäisyn parantamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Vuosina 2011 - 2014 toteutettiin ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma. Kyseessä oli opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja koulutuksen järjestäjien yhteishanke. Ohjelmassa oli mukana 55 koulutuksen järjestäjää ympäri Suomea ja lähes kaikki suurimmat koulutuksen järjestäjät olivat mukana. Kehittämistyö jatkuu ESR-rakennerahastokauden "Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020 Osuvaa osaamista" -toimenpidekokonaisuuden sujuvat siirtymät -osion valtakunnallisissa hankkeissa sekä Zoomi-hankkeen sujuvat siirtymät -verkoston alueellisissa hankkeissa. Osa läpäisyhankkeista toteutettiin paikallisesti, mutta pääosa hankkeiden tuloksista on sovellettavissa laajemminkin. Edellä mainittujen hankekokonaisuuksien lisäksi Opetushallituksen rahoittamissa ESR-hankkeissa keskityttiin vuosina 1998 - 2013 ehkäisemään keskeyttämistä ja lisäämään opintojen aikana saatavaa tukea.

Tässä selvityksessä käytetään läpäisyn käsitettä, koska hankekokonaisuudet ovat keskittyneet tähän. Keskeyttäminen ja läpäisy ovat kuitenkin yhteydessä toisiinsa. Läpäisy yleensä paranee, jos keskeyttäminen vähenee. Haasteellisten opiskelijoiden määrän lisääntyessä, opinnot voivat kuitenkin pitkittyä. Toisaalta keskeyttäminen voi pysyä ennallaan, mutta tutkinnon tavoiteajassa suorittavien määrää saadaan lisättyä.

Tarkastelussa keskitytään kansallisiin aineistoihin ja läpäisyhankkeiden käytettävissä oleviin tuloksiin. Vertailukelpoista läpäisyyn ja keskeyttämiseen liittyvää kansainvälistä tutkimustietoa ei juuri ole käytettävissä, koska ammatillinen koulutus on toteutettu eri maissa eri tavoin.

2. Keskeyttämistä

Läpäisyn tehostamisohjelman tavoitteena oli saada valtakunnallinen keskeyttämistä prosentti laskemaan 7 %:iin 8,6 %:sta. Vuoden 2014 tilastoseurannan mukaan noin 30 prosenttia koulutuksen järjestäjistä oli saavuttanut tavoitteen. Osa koulutuksen järjestäjistä näkee, että tavoitteet on mahdollista saavuttaa vain osittain ja joidenkin näkemyksen mukaan niitä ei ole realistista saavuttaa lainkaan. Monet perustelevat tuloksia sillä, että opiskelijajoukko on entistä heterogeenisempi ja suurella osalla on paljon erilaisia ongelmia, jotka heijastuvat myös opintoihin.

Keskeyttämisen seurannassa **koulutuksen järjestäjien ja tutkintojen väliset erot ovat suuria**. Pääkaupunkiseudun opiskelijamäärä on suuri ja opiskelun keskeyttämistä yleisempiä kuin muualla maassa. Siksi tällä alueella olisi erityisen tärkeää, että läpäisyohjelman aikana kehitettyjä ja hyväksi osoittautuneita malleja sovellettaisiin entistä laajemmin. Ohjatun asuntolatoiminnan merkitystä alueella olisi syytä miettiä. Opetushallituksen seurantojen perusteella voidaan päätellä, että jotkut koulutuksen järjestäjät ovat onnistuneet myös ongelma-alueilla ja siksi **olisi tärkeää levittää ja vakiinnuttaa näiden toimijoiden hyviä käytäntöjä**. Jatkossa toimenpiteitä pitäisi kohdentaa ennen kaikkea niihin koulutuksen järjestäjiin, joilla keskeyttämistä on keskimääräistä suurempi.

Tilastokeskuksen mukaan vuosien 2013/2014 nuorille suunnatussa ammatillisessa koulutuksessa keskeyttämistä oli 7,6 % ja 6,9 % keskeytti kokonaan tutkintoon johtavan koulutuksen, joka on laskennassa käytetystä opiskelijamäärästä (20.9.2013 opiskelijamäärä 125 541) laskettuna 8 662 opiskelijaa. Kansallinen keskeyttämistä on lähempänä tavoitetta nyt kuin se oli ennen läpäisyn tehostamisohjelman aloittamista. **Koulutuksen järjestäjät, jotka ovat tehokkaasti edistäneet koulutuksen läpäisyä ja keskeyttämistä ehkäisyä ovat saaneet pienennettyä keskeyttämistä noin 5 %:iin**. Tästä esimerkkinä on Turun ammatillisen koulutuksen tulos. Voisiko tämä olla tavoitteena myös muille koulutuksen järjestäjille? Erityistukea saavien opiskelijoiden keskeyttämistä on lähes kaksinkertainen muihin opiskelijoihin nähden. Suuremmasta rahoituksesta huolimatta näyttää siltä, että tarjotut tukitoimet eivät ole riittäviä, koska koulutus keskeytyy.

Tilastokeskuksen mukaan vastavalmistuneiden työllisyys heikkeni 2015 edelliseen vuoteen verrattuna. Etenkin ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden miesten työllistyminen oli vaikeaa. Vuonna 2015 ammatillisesta koulutuksesta valmistuneista miehistä oli työssä 58 prosenttia ja naisista 71 prosenttia. Alueelliset erot työllisyydessä ovat suuria eikä esimerkiksi työmarkkinoiden rakenteellisiin ongelmiin voida suoraan vaikuttaa. **Kehittämistoimia tulisi edelleen suunnata sekä keskeyttämistä pienentämiseen mutta myös valmistuneiden ohjaukseen työhön tai jatkokoulutuksen pariin**.

3. Läpäisyn edistämisen lähtökohtia

Läpäisy liittyy seutu- ja kaupunkikohtaisiin strategioihin osana nuoriso- ja koulutustakuuta. Läpäisyn kehittäminen kuuluu ammatillisen peruskoulutuksen perustehtävään ja se on monen koulutuksen järjestäjän strategian osa-alue. Läpäisy linkittyy luontevasti laatu- ja toiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Läpäisyprosentti on yksi laadun mittari, jolloin heikko läpäisyaste kertoo usein

laatuongelmista, vaikka muut laatumittarit osoittaisivatkin laatua. Läpäisyn paraneminen näkyy yleensä laadukkaampana ammatillisen peruskoulutuksen toteuttamisena eli opiskelijoiden opintojen onnistumisena.

Läpäisyn seuranta ja kehittäminen liittyy myös ammatillisen koulutuksen rahoitukseen tulosrahoituksen kautta. Kehittämistyötä ja seurantaa kohdistetaankin luontaisesti niihin asioihin, joilla on taloudellisia vaikutuksia. Opiskelijavalinta-perusteisiin tehtiin vuonna 2015 muutos, jonka perusteella suoraan peruskoulutusta tulevat ovat etusijalla koulutusvalinnoissa. Lähitulevaisuus osoittaa miten tämä vaikuttaa keskeyttämisasteen muutokseen.

Koulutuksen järjestäjätason tarkastelussa läpäisyyn vaikuttavat alueelliset erot ja koulutuksen järjestäjän toiminnan laajuus. Mikäli yhdellä koulutuksen järjestäjällä on hallitseva asema alueella, sen läpäisyluvut ovat keskimääräistä parempia. Luonnollisesti myös alueen työllisyysasteella ja tutkinnon vetovoimaisuudella on merkityksensä läpäisyssä onnistumisessa. Läpäisyhankkeisiin sisältynyt asuntola-toiminnan ja siihen liittyvien tukitoimien merkitys läpäisyä parantavina tekijöinä herättävät kysymyksen, tulisiko nykyistä laajemmin tarjota valvottua ja tuettua asumista, josta olisi hyötyä nuorille opiskelijoille.

Läpäisyn tehostaminen edellyttää pitkäjänteistä kehittämistyötä, jota tehdään sekä kansallisesti että yhteistyössä alueen työelämän kanssa. Hyvä työllisyystilanne lisää yleensä alan vetovoimaisuutta. Ammatillisen peruskoulutuksen vetovoimaisuuteen ovat vaikuttaneet sekä kansalliset että kansainväliset Skills-kisat, jotka ovat tuoneet esille esimerkkejä menestyjistä. Perusopetuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen alueellisella yhteistyöllä edistetään ammatinvalinnassa onnistumista. Taitaja 9 -kilpailun vienti peruskouluihin lisää tietämystä ammatillisesta peruskoulutuksesta.

Ammatillisen koulutuksen laatukilpailu ja auditoinnit ovat kehittäneet koulutuksen laatua. Valtionavustuksina rahoitetuilla kehittämishankkeilla ja näihin liittyvillä koulutustilaisuuksilla on kiinnitetty huomiota johtamisen merkitykseen läpäisyssä. 2000-luvun kuluessa ammatillisen peruskoulutuksen vetovoima on lisääntynyt. Lisäksi keskeyttämisaste on viimeisen vajaan 10 vuoden aikana pienentynyt. Vuoden 2005/2006 reilu 10 %:in keskeyttämisaste on laskenut vuoden 2013/2014 7,6 %:tiin Tilastokeskuksen tiedon mukaan.

Tehokkaan läpäisyn oppimisympäristö on moninainen tarkastelun kohde. Keskiössä ovat opiskelijan osaaminen, osallisuus, kokemus hyväksytyksi tulemisesta ja toimintakyky. Hyvät oppimiskokemukset ohjaavat opiskelijaa kohti tutkinnon tai sen osan suorittamista. Oppimiskokemuksiin vaikuttaa ammattiin oppimisen ohjaus sekä opiskelijan kodin ja koulun yhteistyö ennen opintoja mutta myös opintojen aikana. Edellä mainitut asiat vaikuttavat olennaisesti opiskelijan motivoitumiseen.

4. Läpäisyn edistämiseen liittyvät yleiset tekijät

Läpäisyyn ja keskeyttämiseen vaikuttavat monet asiat, joista osa on rakenteellisia, jolloin niihin on vaikea vaikuttaa, kuten työmarkkinoihin liittyvät tekijät. Kansallisen opiskelijavalintajärjestelmän periaatteet vaikuttavat osaltaan siihen, miten opiskelijakohtaisesti tarkasteltuna alanvalinnan toteutuminen on onnistunut.

Kaiken lähtökohtana oli keskeyttämisen seuranta ja siltä pohjalta tehdyt toimenpiteet, jotka paransivat läpäisyä. Oppilaitoksen ilmapiirillä oli tärkeä merkitys ja se osaltaan vaikutti yhteistyöhön oppilaitoksen sisäisten ja ulkopuolisten tahojen kanssa. Olennaista on tehdä kaikki mahdollinen, jotta opintonsa keskeyttänyt saadaan ohjattua uudelleen koulutuksen pariin ja hänelle voidaan tarjota riittävät tuki- ja ohjaustoimet opiskelun tueksi. Koulutuksen aikainen työhön kiinnittyminen on tärkeää syrjäytymisen ehkäisyssä ja siksi opintojen loppuvaiheen ohjaukseen tulee kiinnittää huomiota.

Läpäisyn parantamiseen lähdettiin monipuolisella keinovalikoimalla ja ne kohdistuivat tunnettuihin keskeyttämisen ja läpäisyn taustalla oleviin ongelmiin. Erityisesti painottuivat **pedagogisten ratkaisujen kehittäminen ja opetusjärjestelyjen joustavoittaminen yksilöllisten opintopolkujen ja työn ohella tapahtuvan opiskelun mahdollistamiseksi ja tukemiseksi**. Lisäksi kehitettiin opinto-ohjausta ja opiskelijahuollon ennakoivia ja nykyistä yksilöllisempiä toimintamalleja. Edellä mainittuihin liittyi myös osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytännöt sekä opettajien ja ohjaajien osaamisen kehittäminen.

Ohjauksen kehittämisellä pyrittiin puuttumaan elämänhallinnan ja opiskelun ongelmiin ennaltaehkäisevästi. Tässä kehittämisen tuloksena syntyivät erilaiset huolenpidon mallit, tarkemmin suunnitellut ja tiedostetut opintopolut sekä opintojen yksilöllinen joustavoittaminen. Uuteen opettajuuteen kuuluu myös opiskelijan ongelmien havaitseminen ja ratkaiseminen joko omin keinoin tai ohjaamalla opiskelija muiden palveluiden piiriin. Siksi opettajien ja ohjaajien osaamista tulee kehittää, mutta myös heidän jaksamiseensa on kiinnitettävä huomiota, koska työhön liittyvät vaatimukset kasvavat.

Perusopetukseen liittyvä opinto-ohjaus ja mahdollisuus tutustua ammatilliseen koulutukseen ennen koulutusvalintoja, ovat olennaista asioita läpäisyä tehostettaessa. On tärkeää suunnitella, miten työelämään tutustuminen toteutetaan ja minkälaista yhteistyötä tehdään peruskoulun ja ammatillisen oppilaitoksen välillä. Hyvillä VALMA-ratkaisuilla tai muilla joustavilla ammatillisen peruskoulutuksen aloitusratkaisuilla voidaan vähentää keskeyttämisistä. Asianmukaisen tiedon jakaminen ja aktiivinen näkyvyys sosiaalisessa mediassa ja näkyminen alueellisesti on tärkeää tunnettavuuden lisäämisessä.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö tukee opintojen läpivientiä. Opettajien ja opiskelukavereiden kohtaamiset ja oppilaitoksen ilmapiiri tukevat opintoihin kiinnittymistä ja lisäävät opiskelijan motivaatiota. Inhimillinen ja ihmiset huomioiva koulukulttuuri on avoin ja keskusteleva ja opiskelijoilla on aktiivinen rooli koulutuksen kehittämisessä.

Läpäisyä edistää sekä opiskelupolkuun että opiskeltavaan ammattisisältöön liittyvä riittävä tiedon määrä ja asioiden selkeys. Jos opiskelija hukkaa opiskelunsa hallinnan tai on valinnut väärän alan, keskeyttämisriski kasvaa olennaisesti. Ohjaamisen hyvillä käytännöillä on taustalla laaja nivelvaihenäkemyks ja opiskelijan elämänpiirin huomiointi. Tämä edellyttää **kokonaisvaltaista ja ennakoivaa ohjausta, jolloin läpäisyyn vaikuttavaa työtä tehdään peruskoulun, kodin ja nuorisotyön kanssa**. Ohjauksessa onnistuminen edellyttää opiskelijahallintojärjestelmien systemaattista hyödyntämistä, jolloin oppilaitoksessa ohjaukseen osallistuvilla henkilöillä on käytettävissä kaikki ajantasainen ja olennainen tieto opiskeluun liittyen. Keskeyttämisen seurannassa on saatu lupaavia kokemuksia esimerkiksi uudella tavalla

analytiikkajärjestelmällä, joka auttaa tunnistamaan ja ennakoimaan keskeyttämistä edeltäviä vaiheita.

Läpäisyä edistää se, että oppilaitostasolla oli päästy **pois liiasta ongelmakeskeisyydestä ja huomiota oli kiinnitetty aiempaa enemmän kaikkiin opiskelijoihin ja koko oppilaitoksen toimintaan**. Lisäksi painotettiin opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Läpäisyä parantaneissa oppilaitoksissa korostettiin opettajan kannustavaa ja myönteistä suhtautumista opiskelijoihin sekä erilaisten uusien opetusmenetelmien, kuten some-pedagogiikan käyttämistä. Opinnot oli hyvin suunniteltu, organisoitu ja ne olivat sopivan haasteellisia. Sekä opettajat että opiskelijat tiesivät mitä tehdään. Yhteisten tutkinnon osien integrointi ja laajennettu työssäoppiminen olivat hyviä käytäntöjä. Läpäisyn tehostaminen edellyttää opiskelijan innostamista, ohjaamista, hyväksyntää ja huolenpitoa. Tavoiteltavia opiskelijakokemuksia ovat ”haluan tehdä, tiedän mitä teen, kelpaan, jaksan, opin ja osaan.” Opiskelijat pitivät tärkeänä oman persoonan hyväksymistä ja kelpaamisen kokemusta.

Hyvään läpäisyyn liittyi oppilaitoksen sitkeys ja systemaattisuus kehittämisessä ja siihen liittyvä oman toiminnan kriittinen tarkastelu. Hyviä käytänteitä levitettiin tavoitteellisesti. Hyvien käytäntöjen vakiinnuttaminen vaatii kokonaisuusien hallintaa, selkeitä päätöksiä, organisointia, koordinoitua ja riittäviä resursseja.

5. Läpäisyssä onnistuminen hankekokemusten perusteella

Ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyn tehostamisohjelman ja siihen liittyvän koulutuksen järjestäjille tehdyn kyselyn tulosten perusteella, **tehokkaat keinot läpäisyn parantamisessa ovat olleet:**

- **varhainen puuttuminen poissaoloihin ja opiskeluongelmiin**
- **yksilöllinen tehostettu tuki**
- **ensimmäisen vuoden opiskelijoiden ryhmään ja opintoihin kiinnittäminen**
- **yksilölliset ja joustavat opintopolut**
- **ryhmäyttäminen koko opiskeluajan.**

Varhaisen vaiheen keskeyttämiseen voidaan vaikuttaa monella tapaa. Yhteishakuun liittyvä alavalinta voi olla ratkaiseva opintojen keskeyttämiseen liittyvä tekijä. Yhteistyön kehittäminen perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä on erityisen tärkeää. Maakunnallinen ohjausmalli, jossa ohjaus- ja tukitoimenpiteet kohdistuvat nivelvaiheisiin sekä koulutuksen järjestäjien väliseen yhteistyöhön, on toimiva ratkaisu. Tässä mallissa ovat myös erityisoppilaitokset mukana.

Ammatillisen peruskoulutuksen aloittamisen ensimmäiset päivät, jolloin tutustutaan toisiin, oppilaitokseen ja opettajiin, ovat olennaisia keskeyttämisen ehkäisyn kannalta. Ryhmäyttämisen erilaisia keinoja on testattu runsaasti eri hankkeissa. Opiskelijoiden alkuvaiheen ohjaus periaatteella ”kaikki ohjaavat” on todettu toimivaksi malliksi silloin, kun ohjaus on hyvin suunniteltu ja koordinoitu. Uudet opiskelijat voivat aloittaa opintonsa hieman aikaisemmin kuin jatkavat opiskelijat, jolloin oppilaitoksen henkilöstö voi keskittyä erityisesti uusien opiskelijoiden ohjaukseen.

Ryhmäytymistä voidaan edesauttaa tutor-toiminnan kehittämällä ja opiskelijan omien tavoitteiden selkeyttämällä. Opiskelijan entistä parempi elämänhallinta, terveyden edistämisen tukeminen ja varhaisen puuttumisen ohjausmalli, ovat osoittautuneet toimiviksi ratkaisuiksi.

Opiskelijoiden oppimiskokemuksen kannalta motivointi ja tulevaisuuden näkökulma korostuvat. Tärkeää on tapa, jolla motivoidaan nuori tulevaisuuden työhön ja työtapoihin, jolloin opiskelu ei saa olla liian löysää, koska se johtaa opinnoista vieraantumiseen ja mahdolliseen keskeyttämiseen.

Digitaalista oppimista pidettiin hyvänä käytäntönä, koska se mahdollistaa loputtoman toiston, takaisinkelauksen ja joustavan tekemisen. Digitaalisen oppimateriaalin hyödyntäminen on tärkeää myös tilanteissa, joissa opiskelijat kokevat, että heillä ei ole riittävästi tekemistä koulupäivän aikana. Sosiaalisen median käyttö laajentaa opiskeluympäristöä ajallisesti ja paikallisesti. Digitaalinen oppiminen ja sosiaalisen median käytännöt lisäävät opiskelijan hallinnan kokemusta, sillä opiskelijat saavat selkeämmän kuvan opintojensa sisällöstä.

6. Läpäisyssä onnistuminen - esimerkkinä kolme ammatillisen koulutuksen järjestäjää

Turun kaupunki, sivistystoimiala

Turun kaupunki on tehnyt pitkään tavoitteellista työtä keskeyttämisten vähentämiseksi ja läpäisyn parantamiseksi. Turun kaupungin sivistystoimialan palvelualuejohtaja Hannu Immosen mukaan ammatillista koulutusta ohjaa sekä strateginen että operatiivinen sopimus. Sopimukseen on kirjattu pitkän tähtäimen ja vuositason tavoitteet. Tavoitteisiin sisältyy keskeyttämisen vähentäminen ja läpäisyn edistäminen. Strateginen sopimus sisältää myös läpäisyasteen nostamiseen liittyvät toimenpiteet, kuten keskeyttämisen syihin puuttumisen, valmistumisen tukemisen sekä pedagogiikan ja oppimisympäristöjen kehittämisen. Tällä hetkellä negatiivinen keskeyttämisaste on 4,9 % ja läpäisyaste 70 %; molemmat luvut ovat valtakunnan huippua. Hyvän tason ylläpitäminen vaatii jatkuvaa työtä kaikilla oppilaitoksen tasoilla.

Strategisessa sopimuksessa painopiste on ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuuden ja laadun kehittämisessä, koska näiden tekijöiden on todettu suoraan vaikuttavan sekä keskeyttämiseen että läpäisyyn. Turun ammatti-instituutin kone- ja metallialalla toteutettu, alan vetovoimaisuutta edistänyt KOMEa tulevaisuus -kampanjan seurauksena syksyllä 2016 opiskelunsa aloittaneiden ja keskeyttäneiden opiskelijoiden määrä oli 0 %, kun se vastaavana ajankohtana on ollut jopa 35 %.

Koulutuksen kehittämisen konkreettisena työkaluna toimii tiedolla johtaminen. Oppilaitoksissa on käytössä toiminnanohjausmalli, jossa tietoa arvioidaan säännöllisesti ja avoimesti. Keskeyttämis- ja läpäisyprosentin rinnalle ollaan ottamassa muitakin mittareita, joilla saadaan tietoa esim. opiskelijoiden opintojen etenemisestä. Organisaatio on hierarkialtaan matala ja johtamisjärjestelmä mahdollistaa tarvittaessa nopean puuttumisen asioihin. Johtamisen työkaluja ovat toiminnanohjausjärjestelmän lisäksi säännölliset yksikkö- ja koulutusalaakohtaiset navigoinnit, henkilöstön ja opiskelijoiden kuulemiset ja tähän liittyvä palautejärjestelmä. Yhteiset pelisäännöt selkeyttävät toimintaa, kun on useita eri yksiköitä. Johtamisen kehittämiseen panostetaan.

Ammatillisen koulutuksen reformiin on valmistauduttu kouluttamalla opettajia, suuntaamalla opetuksen resursseja erityisesti ohjaukseen, opintojen rakenteita muuttamalla esim. moduloinnilla, yksilöllisten opintopolkujen toteuttamisella sekä ottamalla digitaalisia ratkaisuja entistä enemmän osaksi opetusta ja ohjausta. Reformin ja opiskelijavalintajärjestelmän muutosten myötä opiskelijoiksi ohjautuu erilaisia, yksilöllisiä polkuja edellyttäviä nuoria. Erityistä tukea tarvitsevien määrä kasvaa, mutta myös opiskelijoiden, joilla on valmiudet edetä keskimääräistä nopeammin opinnoissaan. Molemmat edellä mainitut opiskelijaryhmät ovat keskeyttämisen kannalta riskiryhmiä.

Turun ammatti-instituutissa työelämävalmentaja ohjaa ja tukee opiskelijoita, jotka suorittavat suuren osan opinnoistaan työelämässä tai tarvitsevat muuten tukea opinnoissaan. Vuosina 2014 - 2016 työelämävalmennuksessa oli noin 360 opiskelijaa ja 2016 valmennuksessa olleiden keskeyttämisprosentti oli noin 0,5 %, kun se oppilaitostasolla on 4,9 % (negatiivinen keskeyttämisprosentti). Vastaavasti erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden keskeyttämisprosentti valmennuksessa olleilla oli 0 %, kun se oppilaitostasolla oli 14 %. Ohjaukseen panostaminen on sekä opiskelijaystävällinen että kustannustehokas toimintatapa. Lisäksi opiskelijat kokevat, että ryhmään kuuluminen ja tunne osallisuudesta ovat merkittävimpiä syitä, joilla keskeyttämistä voidaan ehkäistä.

SASKY koulutuskuntayhtymä

Sastamalan koulutuskuntayhtymän kuntayhtymäjohtajan Antti Lahden mukaan keskeyttämisasteen pienentäminen ja läpäisyasteen nostaminen edellyttää johdon sitoutumista ja opiskeluhuollon johtamista esimerkiksi rehtorin tai apulaisrehtorin toimesta. Yhteiskuntavastuu sisältyy strategiaan ja opiskelijahuollon suunnitelmat ohjaavat työtä tulosalueilla. Tulosalueiden talousarviossa on TYKY-passiin liittyvät tavoitteet, joita seurataan tilinpäätöksessä. Lisäksi seurataan tuloksellisuusrahoitukseen vaikuttavien tavoitteiden toteutumista.

Koulutuskuntayhtymässä on määritelty opiskelijahuollon prosessi, jossa toiminta on konkreettisesti kuvattuna. Opettajien perehdyttäminen toimintamalliin on keskeistä tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Lähtökohtana on opiskelijan henkilökohtaisten tukitoimien suunnittelu yhteistyössä opettajien, mahdollisesti huoltajien, opiskelijan tukitiimin ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Opiskelun etenemisen säännöllinen seuranta ja korjaavat toimenpiteet edellyttävät riittävää ohjaushenkilöstöä ja esimerkiksi siirtymistä VALMA-koulutukseen tai muuhun vastaavaan koulutukseen, jos motivaatio opiskeltavaan alaan ei riitä.

Koska keskeyttämisen syynä ovat entistä useammin terveydelliset syyt, tulee nuoren opiskelukuntoisuuteen kiinnittää huomiota. Opiskelukuntoon voidaan vaikuttaa riittävillä terveydenhuollon tukitoimilla. Ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta (VALMA) voidaan räätälöidä opiskelijoille, jotka eivät ole opiskelukuntoisia.

Myös nuoren motivaatio opiskella alaa on tärkeä keskeyttämiseen liittyvä asia. Nuorisotakuun tavoitteena on tarjota opiskelupaikka kaikille perusopetuksen päättäneille. Tällöin riskinä on se, että osa nuorista voi ajautua väärälle alalle, mikä näkyy motivaation puutteena. Tästä syystä VALMA-koulutuksen valintaa tulisi perustella positiivisesti jo perusopetuksessa.

Onnistunut nivelvaiheyhteistyö peruskoulujen, lukioiden, ammattikorkeakoulujen ja työelämän kanssa mahdollistaa joustavat siirtymät ja yksilöllisten opiskelupolkujen toteuttamisen. Yhdessä työelämän kanssa rakennetaan erilaisia oppimisympäristöjä ja pedagogisia malleja. Kokeiluja suositetaan ja toimivia ratkaisuja ovat esimerkiksi erilaiset opiskelijoita inspiroivat toteutukset, kuten ”rokkimerkonomikoulutus”, jossa opettajina toimivat myös ammattimuusikot.

Kysymyksenä esitetään, miten reformiin liittyvä rahoituslain muuttuminen vaikuttaa opiskelijavalintoihin? Miten rahoituksella tuetaan sitä, että koulutuksen järjestäjä ottaa haasteellisia, paljon tukea tarvitsevia opiskelijoita, jotka eivät ehkä saa tutkintoa valmiiksi? Lisäksi haasteena on ryhmäytymisessä onnistuminen, koska toisen asteen opiskelijalle ryhmä ja ryhmähenki ovat tärkeitä opintoja tukevia tekijöitä. Opiskeluhuollon toteutuksessa tärkeää on se, että työntekijät ovat fyysisesti oppilaitoksissa ja palvelut ovat lähellä opiskelijaa. Huolta aiheuttaa se, miten sote-uudistus vaikuttaa opiskelijahuollon järjestämiseen.

Hyvinä käytäntöinä esitetään seuraavia malleja. **Kaikissa toimintamalleissa keskeistä on yhteistyö opettajien ja ohjaushenkilöstön kanssa ja tärkeää on aina pitää koulutuksen laadusta kiinni:**

- tutor-opettaja -toimintamalli: yhteistyön, osallisuuden ja opiskelutaitojen lisääminen, ryhmäytyminen
- ryhmäytys: suunnittelussa opiskelijat mukana, opettajille koulutusta toteuttamistapojen kehittämiseksi
- hyvinvointiryhmät: kootaan nuoria erilaisiin teemaryhmiin (uni, ravinto, ihmissuhteet, liikkuminen, harrastukset, luovuus, arvot), ryhmien tavoitteet tukevat TYKY-passin sisältöalueita, työnantajat osallistuvat
- kodin ja koulun yhteistyö: kotiväen illat ja erilaiset tapahtumat, vanhempainvartit
- nuoren aktiivisuuden lisääminen ja vastuunotto: ohjaustunnit (opiskelija, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja), opettajien materiaalit yhteiseen käyttöön, sosiaalisen median käyttö, laajennettu työssäoppiminen.

Koulutuksen järjestäjät ovat pitkään seuranneet keskeyttämisiä ja niiden syitä. Koska ns. positiiviset keskeyttämiset johtuvat luonnollisista syistä, olisi syytä seurata ainoastaan negatiivisia keskeyttämisiä ja vaikuttaa kehittämistoimilla tähän.

Oulun seudun koulutuskuntayhtymä

Oulun seudun koulutuskuntayhtymän kuntayhtymäjohtaja-rehtori Jarmo Paloniemen mukaan kokonaisvaltaisen ohjausjärjestelmän luominen on toiminnan lähtökohta, kun halutaan vaikuttaa keskeyttämiseen ja läpäisyyn. Tämä edellyttää johdon vahvaa sitoutumista, mutta myös organisaation sisäistä osaamisen jakamista. Negatiivisten keskeyttämisten osuus on noin 2-3 %, kaikkien keskeyttämisten noin 5-8 %.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää panostaa sekä opettajien täydennyskoulutukseen että ohjaajien käyttämiseen opiskelijoiden opintojen tukemisessa. Henkilökunnan osaaminen ja asenne on ratkaisevaa, mutta myös riittävien resurssien tarjoaminen erityistukeen. Hyvää toimintatasoa saadaan pidettyä yllä opettajien täydennyskoulutuksella sekä onnistuneisiin rekrytointeihin panostamalla.

Koulutuksen järjestäjän mukaan ammatillisen koulutuksen reformissa keskeyttäminen ja läpäisy ovat jääneet liian vähäiselle huomiolle. Rahoitusleikkaukset ovat niin rajuja, etteivät ne tue keskeyttämisten vähentämistä. Leikkaukset heikentävät koulutuksen saatavuutta, mikä uhkaa lisätä syrjäytymistä.

7. Läpäisyn näkökulmana koko oppilaitoksen toiminta

Kokonaisvaltaisessa läpäisyn tehostamisen tarkastelussa nousee neljä näkökulmaa ja näkökulmien yksityiskohtaiset sisällöt ovat tarkentuneet hanketyössä. Onnistuminen edellyttää oppilaitokselta selkeitä strategisia valintoja, päätöksiä ja toimenpiteitä. **Parhaiten läpäisyn paranemiseen ja keskeyttämisen vähentämiseen voidaan vaikuttaa sillä, että läpäisy ja keskeyttäminen nostetaan johtamisen sisällöksi, osaksi kaikkien toimenkuvaa ja riittävä osaaminen ohjauksessa ja opetuksessa varmistetaan.**

1. Johtajuus

- läpäisy on osana kokonaisstrategiaa
- läpäisyyn liittyvät tarpeet ja tavoitteet on määrittely
- läpäisyn kehittämistä koordinoidaan
- verkostot ja tiimit toimivat läpäisyn tukena
- resursseja käytetään tehokkaasti
- ennakointi- ja seurantatietoa on käytettävissä läpäisytyön tukemiseksi
- henkilöstön osaaminen on riittävää ja sitä kehitetään tavoitteellisesti
- tunnistetaan arvojen ja asenteiden merkitys läpäisyn tukena
- koulutusyksiköiden ja oppilaitosten yhteistyö toimii
- työelämäyhteistyö tukee läpäisyä
- johdon ja henkilöstön vuorovaikutus on toimivaa.

2. Ohjaaminen

- perusopetuksen ammatinvalintaan vaikuttaminen, jolloin ammatilliset oppilaitokset lisäävät yhteistyötä perusopetuksen yläluokkien kanssa, jotta ammatinvalinnassa onnistutaan
- nivelvaiheen ohjaus- ja tukipalvelut myös koulutuksen ulkopuolelle jääneet ja työttömät huomioon ottaen, opiskelu- ja elämänvalmiuksien antaminen ja psykososiaaliset palvelut
- erityishuomio opintojen alkuvaiheeseen, opintojen ensimmäiset päivät ja ryhmäytämisen tärkeys
- varhainen puuttuminen huolivaiheen opiskelijoihin, heidät tunnistetaan ajoissa ja heidän tilannettaan pyritään auttamaan ja ohjamaan kohti "uutta alkua"
- ryhmänohjaaja toimii osana ohjausprosessia, jolloin hän seuraa ja toimii yhteistyössä opiskeluhuollon ja opinto-ohjaajan kanssa
- opinto-ohjaus määrä lisääntyy
- keskeyttävien ohjaus- ja tukipalvelut, jolloin kohderyhmä tunnistetaan, tavoitetaan riittävän nopeasti ja polutetaan mielekkäästi eteenpäin
- opiskelun päättövaiheen ohjaus- ja tukipalvelut, jolloin erityinen tuki kohdennetaan myös opintojen loppupäähän, ura- ja rekrytointipalvelut tarjotaan opintojen kaikissa vaiheissa
- opintojen etenemisen seuranta, jolloin HOPS-prosessi toimii ja tietojärjestelmät tukevat toimintaa, kaikki ohjaukseen osallistuvat tietävät opiskelijan tilanteen, selkeys ja opintojen hallinta lisääntyy

- opiskelijalle tiedottaminen ennen opintoja ja opintojen aikana, yhteishaku ja opintojen alkuvaihe ovat kriittisiä hetkiä, mutta myös tiedottaminen opintojen aikana
- opiskelijan itseohjautuvuuden tukeminen ja kehittäminen

3. Opetus

- aiemmin opittu osaaminen tunnistetaan ja se vaikuttaa tarvittavan osaamisen hankkimiseen
- opetuksessa käytetään vaihtoehtoisia oppimisympäristöjä
- opetuksessa käytetään some-pedagogiikka ja muita digitaalisia oppimiskäytäntöjä
- yksilölliset ja joustavat opintopolut ovat kaikille opiskelijoille mahdollisia
- työssäoppimisen erilaiset toteutukset ja muut työelämässä oppimisen käytännöt ovat mahdollisia kaikille opiskelijoille
- opettajien yhteistyö on toimivaa ja kaikki osallistuvat ohjaukseen
- yhteisten tutkinnon osien integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin silloin, kun se on luontevaa
- opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutus toimii
- opiskelijoita osallistavat opetusmenetelmät
- osaamisperusteisuuden toteuttaminen
- opiskelijoiden ja opettajien työn tehokas organisointi ja ajankäyttö
- rästien suoritus on mahdollista joustavasti.

4. Opiskelun tuki

- kaikki toimijat voivat oppimisympäristössä hyvin ja vertaistuen saanti on mahdollista
- opiskelu- ja työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota
- opiskeluhuolto tukee opintoja
- erityisopiskelijoiden palvelut on saatavilla
- kodin ja koulun yhteistyö toimii
- opiskelija-asuntolat ja asumisen tuki ovat opiskelijalle mahdollisia
- harrastustoimintaa tarjotaan
- monialainen yhteistyö on osa oppilaitoksen toimintaa
- opiskelijat osallistuvat ja vaikuttavat oppilaitoksen toimintaan
- yhdenvertaisuus ja tasa-arvo toteutuvat.

Systemaattinen tilastoseuranta ja keskeyttämisvaarassa olevien tunnistaminen mahdollistavat nopean puuttumisen ja opintojen etenemisen ajantasaisen seurannan. Keskeyttämisen syyt tulisi kirjata yhteneväisellä tavalla sekä koulutuksen järjestäjän organisaatiossa että valtakunnallisesti, jotta keskeyttämisen syitä voidaan seurata ja niihin voidaan puuttua. Keskeyttämisen syyt voivat opiskelijan kannalta olla positiivisia tai negatiivisia. Tietyissä tapauksissa opintojen keskeyttäminen voi olla opintojen kannalta järkevää. Jos opiskelija vaihtaa koulutusalaan, oppilaitosta tai keskeyttää kokonaan opintonsa, tulee jatko-ohjauksella varmistaa se, että opiskelijan polku etenee suunnitellusti.

8. Haasteelliset opiskelijaryhmät

Erityisen huolenpidon ja riittävän ohjauksen kohdentaminen seuraaville opiskeluryhmille auttaa läpäisyssä onnistumisessa:

- yli 20-vuotiaat
  - ryhmäyttäminen ja varhainen puuttuminen, jotta ensimmäistäkään keskeyttämiskokemusta ei syntyisi
  - riittävä ohjaus koko opintojen ajan, liittyen myös taloudelliseen tilanteeseen ja työllistymiseen
  - elämänhallinnan tueksi moniammatillista yhteistyötä
  - motivaatioon voi vaikuttaa yksilöllisillä poluilla, tiimityöskentelyllä ja HOPS:in aktiivisella käyttämisellä opintojen toteuttamisessa.
- erityisopiskelijat
  - ohjaus ja tuki, jolloin ratkaisut voivat löytyä joustavista opintopoluista, rästäpajoista ja monipuolisista opetusmenetelmistä
  - tuen oikea-aikaisuus ja kohdentaminen varhaisen puuttumisen näkökulmasta
  - työpajayhteistyön kehittäminen
  - opetushenkilöstön erityisopiskelijaosaaminen.
- vieraskieliset
  - S2-opetuksen kehittäminen, työpajat, pienryhmät ja rästäpajat
  - opetuksen ja oppimateriaalin selkokielistäminen
  - ryhmäyttäminen
  - ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus (VALMA)
  - opetuksen toteuttamistavat ja opettajien osaaminen: työvaltaiset opetusmenetelmät, pajatoiminta ja samanaikaisopetus, opiskelijan taustakulttuurin huomioon ottaminen
  - ohjaus ja tuki yleisesti.
- koulutusalan vähemmistösuorilta edustavat (opiskelijamäärä on vähäinen):
  - ryhmäyttäminen ja vertaistuki
  - huomiointi ja tasa-arvoisuuden toteuttaminen opetuksessa ja ohjauksessa.
- nopeammin etenevät - opintojen organisointiin liittyvä opiskelijan kokemus "joutokäynti" ja opiskelun katkonaisuus
  - joustavat ja yksilölliset opintopolut, etäopiskelumahdollisuuden tarjoaminen, opintojen työvaltaistaminen, laajennettu työssäoppiminen, HOPSin aktiivinen käyttö opiskelun ohjauksessa ja toteutuksessa, ohjatut verkko-opinnot
  - lukujärjestysuunnittelu ja "joutokäynnin" ehkäiseminen, joustavuuden näkökulma, pienet ryhmät, varasuunnitelmien huomioon ottaminen, rinnakkaisryhmät ja yksilön etenemistahtiin soveltuvat opintopolut.
- huonokuntoiset
  - koulutuksen aikana varmistetaan, että opiskelijalla on riittävä työkyky ja -kunto alan työtehtäviin, työkykypassi.

9. Ammatillisten opintojen edistämisen painopistealueet

Ammatillisen koulutuksen reformissa painotetaan läpäisyssä onnistumisen kannalta keskeisiä asioita. Tärkeäksi näkökulmaksi nousee osaaminen sekä yksilö- että yhteisötasolla. Osaamisen ja onnistumisen kokemukset vaikuttavat opiskelijan motivaatioon, toimintakykyyn ja -haluun. Vahvuuksien pohjalle on hyvä rakentaa uutta osaamista. Yhteisöllinen toisesta välittäminen ja toisen auttaminen ovat kaikkien käytettävissä olevia toimintatapoja. Yksilölliset opintopolut tulee olla joustavasti rakennettu ja sisällöltään sopivan haasteellisia.

Läpäisyn tehostamisessa ja keskeytysten vähentämisessä huomio kiinnittyy seuraaviin asioihin:

- perusopetuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen nivelvaiheen varmistaminen, koulujen välisen yhteistyön kehittäminen, jolloin peruskoulut saavat riittävästi tietoa opintojen valintojen tueksi, yhteistyö vanhempien kanssa
- alkuvaiheen kiinnittyminen ammatilliseen koulutukseen, jolloin opiskelijan alkuvaiheeseen kiinnitetään riittävästi huomiota, yksilölliset opintopolut, mutta myös hyvä ryhmäytyminen
- hyvän ja turvallisen oppimisympäristön varmistaminen, koulupelkojen eliminointi
- poissaolojen seuranta ja nopea reagointi, poissaolojen syiden analysointi kehittämistyössä
- osaamisen kehittymisen seuraaminen, yksilöllisten opintopolkujen toteutuminen
- digitaalisten oppimisympäristöjen entistä tehokkaampi hyödyntäminen
- opiskelijoilla on mahdollisuus luottamuksellisiin keskusteluihin oppilaitoksessa
- opetushenkilöstön ja opiskelijahuollon hyvä yhteistyö
- sovitaan toimenpiteet, joilla reagoidaan opintojen keskeyttämiseen, jotta opintotukea ei makseta turhaa eikä takaisinperintää synny
- varmistetaan kaikille opiskelijoille riittävä ohjaus tukemaan työllistymistä tai siirtymistä jatko-opintojen pariin.

Läpäisyn tehostamisessa olennaista on se, että **johto eri organisaatiotasolla on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa läpäisyä edistäviä toimenpiteitä**. Kaikkien oppilaitoksessa tulee tietää ja omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, mihin sitoudutaan, jotta läpäisyn tehostamista saadaan aikaan.

Nykyinen tilastotieto ei anna luotettavaa informaatiota keskeyttämisen määristä ja syistä koulutuksen eri toteutustavoissa. Keskeyttämisen tilastollinen tarkastelu olisi yhdenmukaisempaa ja erilaiset toimenpiteet voisivat kohdentua tarkoituksenmukaisemmin, jos luokittelutapa erityyppisille keskeyttämisille olisi samanlainen kaikilla koulutuksen järjestäjillä.

Vuodesta 1998 alkaen ESR-rahoituksella toteutettiin laajoja ammatillisen koulutuksen uudistuksia. Opetushallituksen mahdollisuudet ovat kuluvalle ESR-kaudella heikentyneet ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyn edistämiseksi, koska Opetushallitus ei toimi enää rahoittavana viranomaisena ESR-hankkeissa.

Opetushallituksen tehtävänä on kehittää ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua yhteistyössä työelämän ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa. **Osana ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa Opetushallitus konsultoi ja tukee erityisesti niitä koulutuksen järjestäjiä, joiden keskeyttämisaste on merkittävästi yli valtakunnallisen keskiarvon. Tässä työssä tavoitteena on se, että läpäisy ja keskeyttäminen nostetaan koulutuksen järjestäjällä johtamisen sisällöksi, osaksi kaikkien toimenkuvaa ja riittävä osaaminen ohjauksessa ja opetuksessa varmistetaan.** Opetushallitus on valmis yhteistyössä kehittämään opiskeluhuollon ja läpäisyn johtamisen kokonaismallin sekä konsultoimaan ja tukemaan sen käyttöönottoa.

Olli-Pekka Heinonen
pääjohtaja

Anni Miettunen
johtaja

LIITTEET

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma, arviointiraportti, Opetushallitus (2016)
Läpäisyn tehostamisohjelman historiikki – muistikuvia ja hyviä käytäntöjä, www.lapaisy.fi
Koulutus kannattaa, Opetushallitus (2015)
Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma, Opetushallitus (2014) www.tilastokeskus.fi

TIEDOKSI

OKM, neuvotteleva virkamies Ilkka Turunen
OKM, opetusneuvos Elise Virnes